

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

VED BELLEVUE BUGT

GENTOFTE KOMMUNE

Besigtigelsesdato: 18.01.2013
 Besigtiget af: Maria Wedel Søe
 Journalnummer: 2011-7.82.07/157-0001

Kommune: Gentofte Kommune
 Adresse: Strandvejen 415 A-E og 417 A-F
 Betegnelse: Ved Bellevue Bugt
 Fredningsår: 1986
 Omfang: *Hele bebyggelsen bestående af en lejlighedsblok i fire etager og en række atriumhuse i en etage samt tilhørende stier, haveanlæg og tilkørselsveje (1962 af Arne Jacobsen).*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Bebyggelsen "Ved Bellevue Bugt" ligger ud til Strandvejen i Klampenborg og består af fem sammenbyggede atriumhuse i én etage, og bagved disse en lejlighedsblok i fire etager over en høj kælder med garager. Imellem de to forskellige bebyggelser er anlagt flere garager og parkeringspladser. Foran atriumhusene er et stort grønt areal med lave buske, og mod strandvejen afgrænses bebyggelsen af en kampestenssat mur.

Lejlighedsblokken er en rektangulær grundmuret bygning med fladt tag belagt med tagpap. Gavle og skorstenspiberne fremstår i blank, gul mur, mens facaderne mod øst og vest er pudsede, hvidmalede mure med lange rækker af indbyggede altaner. Den øverste etage er trukket tilbage, så der dannes store tagterrasser foran disse lejligheder. Bygningen er skåret ind i terrænet, der er skrående mod øst, hvilket giver mulighed for de indbyggede garager samt indgangspartier til opgangene. Garagerne har træbeklædte vippeporte og indgangspartierne udgøres af store glaspartier med glasdøre. Østfacaden over garagerne består hovedsagligt af tilbagetrukne glaspartier bag hvide altanbrystninger, mens vestsiden har vinduesbånd trukket helt frem i facaden mellem de tilbagetrukne altaner. Alle vinduer og altandøre er nyere termoruder udført som de oprindelige vinduer med mørke trælistes, og flere døre er udført som skydedøre. Altanerne mod øst opdeles mellem lejlighederne af smalle, grønmalede mure. Bygningens sydgavl er uden vinduesåbninger og den vestlige er bygget sammen med nabobygningen Bellavista ved en mindre tilbagetrukket mellembygning, der ligeledes har hvidmalede facader, altanbrystninger og store vinduespartier.

Bebyggelsen har 45 lejligheder, der varierer en smule i størrelse og indretning, men som i store træk har samme overordnede grundplan og er udført med ensartede materialer. Alle lejligheder med

De lave atriumhuse i forgrunden og den høje lejlighedsblok i baggrunden.

Mellem atriumhusene og lejlighedsblokken er plads til indkørsel til garagerne.

undtagelse af taglejlighederne indeholder én lang stue, der opdeles i en ”sommerstue”, som ligger forrest mod den åbne østvendte facade og en ”vinterstue”, som ligger bagerst med en muret pejs. De to stuer er kun adskilt af et lille niveauspring og en fast indbygget briks. Muren med den indbyggede pejs fremstår i de fleste lejligheder i blank, gul mur. Mod vest er anlagt badeværelser og mindre værelser. Placeringen af køkkenet varierer og ligger enten mod øst eller vest. Både badeværelser og køkkener er i mange lejligheder velbevaret med oprindelige overflader, herunder terrazzogulve, hvide klinker og forrammekøkkener med linoleumsgulve. De øvrige overflader er ligeledes velbevarede og består hovedsagligt af parketgulve, pudsede vægge og lofter samt glatte døre og indbyggede skaber, der flere steder har de originale greb. Opgangene er ligeledes velbevarede med oprindelige elevatorer og terrazzotrætter samt indgangspartier til lejlighederne. Under bygningen findes en gennemgående kælder med adgang til alle opgange, vaskerum, fyrrum og værksted.

De fem sammenbyggede atriumhuse er opført i blank, gul mur med flade tage belagt med tagpap og grus. Inddækningerne er udført i aluminium og zink, flere steder med en markant pladebeklædt sternkant. Ankomsten til atriumhusene sker fra vest, hvor en række murede garager skærmer for en mere privat forhøvet. Her findes et pladebeklædt, blåmalet indgangsparti med to døre og en række vinduer, mens østfacaden består af store glaspartier. Hvert hus har en indvendig central atriumgård, der ligeledes fremstår i blank, gul mur og har store glaspartier i hele murens højde. Bygningens øvrige vinduer er placeret højt, så de tangerer med tagfoden, og fremstår som vinduesbånd. Vinduerne er udført med termoruder, der har mørkebrune trærammer og flere steder hvidmalede karme. De glaspartier, der udgøres af døre, er flere steder udført som skydedøre.

I det indre fremtræder boligerne umiddelbart med ensartede planløsninger, dog med små variationer. Fælles for dem alle er, at stuerne er placeret mod øst med udsigt over Øresund, mens køkken, badeværelser og værelser er placeret mod vest. Stuerne og et værelse har adgang til atriumgården. De oprindelige overflader er overvejende velbevarede med parketgulve og oprindelige glatte døre, beslag og gerichter samt en åben pejs i den største af stuerne. Enkelte yderdøre mod atriumgården er blevet udskiftet, ligesom flere køkkener og badeværelser løbende er blevet moderniseret. I entré, køkken og gangareal findes en række cirkulære ovenlys. En del badeværelser har oprindelig terrazzobelægning, og et enkelt hus har såvel det oprindelige køkken som bad bevaret, tillige med indbyggede skabe.

Garagerne mellem atriumhusene.

Indgangspartierne ved atriumhusene.

— BYGNINGSHISTORIE

Bebyggelsen "Ved Bellevue Bugt" er tegnet af Arne Jacobsen. De fem atriumhuse blev opført i 1960. Husene blev præsenteret ved et "åbent hus" arrangement søndag den 30. oktober 1960. Atriumhusene er en videreudvikling af de atriumhuse som Arne Jacobsen udstillede på den internationale byggeudstilling INTERBAU i Berlin i 1957. Lejlighedsblokken blev opført året efter i 1961.

På grunden var oprindeligt planlagt en bebyggelse, der skulle forlænge Bellavista, og dermed have det samme arkitektoniske udtryk. Men da det ikke var muligt at opkøbe grunden før mange år efter Bellavista stod færdig, valgte Arne Jacobsen at tegne et nyt projekt, der kunne afspejle samtidens arkitektoniske tendenser og byggetekniske muligheder. "Ved Bellevue Bugt" blev derfor ikke en kopi af hans tidligere værk, Bellavista fra 1934.

Mange af lejlighederne blev allerede ved opførelsen tilpasset til de første beboeres ønsker. Som nogle af de første huse i Danmark blev Atriumhusene bygget til fjernvarme, altså uden fyrrum.

— KILDER

Arne Jacobsen, Carsten Thau og Kjeld Vindum, Arkitektens Forlag 1998.

Manual, Ved Bellevue Bugt, af Korshagen Arkitekter, 2002.

<http://www.atriumhusene.dk/>

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Bebyggelsens miljømæssige værdi knytter sig først og fremmest til, hvordan bygningernes udformning og materialitet komplimenterer de omkringliggende bebyggelser, der ligeledes tegnet af Arne Jacobsen, hvilket bevirker, at området fremtræder som en helhed. Atriumhusene i forgrunden er proportionelt sammenhængende med kædehusene mod syd, mens lejlighedsblokken viderefører formsproget fra Bellavista, der er naboen mod nord.

Den miljømæssige værdi knytter sig endvidere til sammenhængen med det nærliggende Øresund. De to forskellige beboelsestyper viser således tydeligt, hvordan udsigten over Øresund har været et vigtigt element i udformningen. De lave huses placering forrest på grunden, og placeringen af lejlighedsblokkens garager i stueetagen, har gjort det muligt for alle lejligheder at få havudsigt. Bebyggelsens horisontale linjer i facaden mod vest mimer togskinneerne, der løber

Strandvejen, Bellevue Strand og Øresund.

parallelt med bygningen og skaber en kobling til det urbane rum på Klampenborg station, mens den mere åbne facade mod øst orienterer sig mod havet og naturen.

Den miljømæssige værdi relaterer sig ligeledes til diversiteten i atriumhusenes tre haver, der fremstår på forskellig vis: Forhaverne fremstår delvist private på grund af placeringen af garager mod vest, der skaber private gangstier til hvert hus. Hertil kommer den indre atriumgård, der fremstår som husets hjerte og det mest private uderum, der har en tydelig reference til middelhavslandene gårdhaver. Endelig er terrasserne mod øst mere åbne med en slående udsigt over havet.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi knytter sig til bebyggelsens funktionalistiske formsprog, der afspejler tidens arkitektoniske stil. Området omkring kysten nord for København udviklede sig fra begyndelsen af 1930'erne til et fashionabelt kvarter, hvor bebyggelsen "Ved Bellevue Bugt" er en af de sidste i rækken, der fuldendte Arne Jacobsens helhedsplan for området. Rækken af de forskellige bebyggelser langs Strandvejen er således et enestående eksempel på en nøje planlagt arkitektonisk helhed, der i dag fremstår unik, idet man her kan opleve én arkitekts produktion og udvikling gennem mere end 30 år, der på samme tid afspejler den arkitektoniske og byggetekniske udvikling, der fandt sted i årene fra 1930 til 1965.

Materialerne og overfladerne har stor kulturhistorisk værdi da deres enkelhed og ærlighed netop understreger Arne Jacobsens greb og idealisme samt er karakteristiske for perioden, herunder brugen af blankt murværk, hvide glatte murflader, store vinduespartier og mørkt træ. Hertil kommer de forskellige støvede farver, som er klassisk for Arne Jacobsen, herunder den grønne farve på altanernes skillevægge og de blå indgangspartier i atriumhusene. Endvidere afspejler de mange gennemførte funktionelle løsninger, hvordan arkitekterne i det 20. århundrede har arbejdet med arkitekturens muligheder for at gøre hverdagslivet enklere.

De funktionelle løsninger i boligerne kan især aflæses ved garagerne, der på dette tidspunkt var en moderne foranstaltning og en ny form for luksus, ligesom elevatorerne og de store skydedøre var det. Hertil kommer placeringen af den lange sammenhængende kældergang, der gør det muligt at komme tørskoet til bl.a. vaske-, tørre-, cykel- og fyrrum. Her er der desuden direkte adgang til viseværtens lejlighed. Opgangene har tillige affaldsskakte og et lille skab ved hoveddørene, hvor et bud kunne stille morgenbrød og mælk. Arne Jacobsen har desuden tænkt på at højne komforten i de enkelte lejligheder, bl.a.

Mange steder er der belysning tegnet af Arne Jacobsen.

med indbyggede skabe, den faste briks og den indbyggede pejs i ”vinterstuen”. Endvidere er der tænkt over, at materialerne og de glatte overflader er udført på en sådan måde, at det er nemt at gøre rent.

Den let tilbagetrukne del af lejlighedsblokken mod nord afspejler endvidere, hvordan der fra starten var tænkt over, hvordan man får plads til hjemmeboende teenagebørn. Her er nemlig indrettet etværelseslejligheder, der kan købes eller lejes som et ekstra værelse til de øvrige lejligheder og ligeledes fungerer som det første skridt, inden børnene flytter hjemmefra.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi knytter sig til det samlede anlæg, der fremstår med et roligt arkitektonisk formsprog bygget med enkle materialer, gennemgående repetition af arkitektoniske elementer i begge bebyggelser og en ens orientering med åbne facader mod øst og mere lukkede facader mod vest. Det enkle udtryk understreges af de enkle murflader, der kun brydes af lange vinduesbånd og altanbrystninger. Disse fremhæver på samme tid også det horisontale med det smalle langsgående mellemrum, som ligeledes lukker mere lys ind i bygningerne.

Netop de mange horisontale linjer i facaderne og de flade tage fremstår harmonisk med det omgivende flade landskab og havets horisontlinje. Inspiration fra det maritime findes flere steder i arkitekturen og giver associationer til skibe og havnemiljøer, og man fornemmer tydeligt nærheden til vandet med tagterrassernes dæk, de hvide brystninger og mørkt træ ved garageportene og vinduernes trælistes samt farveskalaen af sarte, støvede grønne, blå og gule farver.

I lejlighedsblokken knytter den arkitektoniske værdi i det indre sig til, hvordan planen for en så usædvanlig dyb bygning er løst på elegant vis ved opdelingen af stuen, der tillige underbygger arkitekturens konstante stræben efter udsigten over Øresund. Dette skaber samtidig et interessant lysindfald, der er med til at definere opfattelsen af to stuer i et rum. Overgangen mellem stuerne markeres dels ved det skiftende lys dels ved det forhøjede plateau med få trin og briksen, der deler rummet på tværs og ikke mindst ved valg af forskelligt gulvmateriale, teak i øststuen og klinker mod vest. Man får næsten associationer til en hule med den forreste del helt ude ved de store vinduer, mens den bagvedliggende stue fremstår som den dybe del af hulen, mere privat, mørk og lun foran pejsen. Lysforholdene i trapeopgangene er ligeledes en arkitektonisk værdi, og opfattes som et blødt diffust ovenlys, der siver ned langs væggene, hvor trapperne er friholdt og næsten virker svævende.

På nabogrunden ligger Bellavista, der i form og materialer naturligt spiller sammen med bebyggelsen Ved Bellevue Bugt.

I atriumhusene har udsigten ligeledes været et vigtigt parameter for den arkitektoniske udformning med stuerne placeret mod øst. Tillige er problematikken med lyset løst på elegant vis i den ellers langstrakte plan, hvor det indre gårdrum giver lys og luft i midten af bygningsvolumen.

Hertil kommer den arkitektoniske værdi knyttet til alle de bevarede enkle bygningsdetaljer, der både inde som ude tager udgangspunkt i lethed, herunder glatte døre, messinggreb, afrundede kantlister, indbyggede pejse, terrazzogulve samt spinkle håndlister ved trapperne. Mødet mellem materialer er tillige et tema, der er arbejdet grundigt med i arkitekturen, og løsningerne er ofte en lille adskillelse enten ved et mellemrum eller en liste.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bebyggelsen ”Ved Bellevue Bugt” knytter de bærende fredningsværdier i det ydre sig til den overordnede helhed med ensartet materiale- og farveholdning, herunder anvendelsen af blank, gul mur, hvidmalede murflader, vinduesbånd og flade tage med tagpap. Hertil kommer udførelsen af de store glaspartier og skydedøre samt de malede partier udført i de karakteristiske Arne Jacobsen farver og brugen af mørkt træ ved lister og garageporte. Endvidere knytter værdierne sig til anlægget omkring bebyggelsen, hvor garagerne indgår naturligt i anlægget, og hvor buskene holdes lave, så der er frit udsyn over vandet.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de bevarede grundplaner samt den gennemgående enkle materialeholdning og de glatte overflader i begge bygningstyper. Hertil kommer alle ældre bygningsdele og detaljer, herunder badeværelser og køkkener, trapper med værn, elevatorer, trægulve, indbyggede skabe og bænke samt døre og greb.

— ANBEFALINGER

Det anbefales, at materiale- og farveholdningen, herunder beplantning, farver og belysning bibeholdes helt ens i hver af de to typer boliger, således at der bliver taget hensyn til Arne Jacobsens oprindelige udtryk. Dette vil styrke de bærende fredningsværdier og herunder opfattelsen af den enkle samlede arkitektur.

Niveauerne i den samlede bebyggelse trapper ned af mod Øresund.